خبر

اولتیماتوم وزیر کار به ۲ میلیون یارانه‌بگیر فاقد کارت ملی

● **ایسنا:** وزیر کار، تعاون و رفاه اجتماعی اعلام کرد اگر افراد فاقد کارت ملی تا بهمن‌ماه تعیین‌تکلیف نشوند، یارانه تمامی آنها حذف خواهد شد. ربیعی همچنین در نخستین اجلاس فعالان اقتصادی غیردولتی با بیان اینکه اولین درس از برجام عقلانیت اقتصاد است، تأکید کرد: ما حق ریخت‌وپاش و تصمیمات غلط و کارهای پوپولیستی در اقتصاد را نداریم. وی با تأکید بر اینکه هم‌اینک زمان آن رسیده که بخش خصوصی و کارآفرینان خانه‌نشین و کسانی را که بعضا به زندان رفته‌اند به میدان بیاوریم گفت: سرمایه‌داران بی‌هویت که نمایش‌های تلویزیونی آنها را شاهدیم باید از بین بروند.

تجمع تعدادی از بازنشستگان مقابل وزارت رفاه

● **ایسنا:** تعدادی از بازنشستگان تأمین اجتماعی بعدازظهر دیروز مقابل وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی و سازمان تأمین اجتماعی تجمع کردند. نماینده این بازنشستگان درباره خواسته‌شان از وزیر رفاه گفت: طرح الزام سازمان تأمین اجتماعی به برقراری مستمری بازنشستگان مشمول قانون بازنشستگی پیش از موعد کارکنان دولت در سال ۱۳۸۶ و در زمان ریاست مرتضوی در تأمین اجتماعی در مجلس مصوب شد که در آن زمان ۴۰هزار نفر را دربر می‌گرفت؛ درحالی‌که کارفرمایان ما مبالغ حق بیمه سنوات ارفاقی را در همان زمان پرداخت کرده‌اند و حقوق ما چندماه ابتدایی به‌طور کامل برقرار شد اما اکنون چند ماه است که تأمین اجتماعی قانون جدیدی رو کرده و از حقوق ما مبالغ قابل‌توجهی را کسر کرده است. یکی دیگر از بازنشستگان نیز با اشاره به اینکه دیوان عدالت اداری برای پنج هزار نفر رأی صادر کرده تا مطابق قانون به بازنشستگان پیش از موعد حقوق پرداخت شود، گفت: از آنجا که ما حق سنوات ارفاقی را به‌طور کامل پرداخت کرده‌ایم به‌جای آنکه حقوق ما را براساس دوسال آخر خدمت یعنی سال ۲۹ و ۳۰ محاسبه کنند، براساس سال ۲۴ و ۲۵ خدمت محاسبه کرده‌اند. این در حالی است که برخی حقوق کامل دریافت می‌کنند اما برای برخی قانون اجرا نمی‌شود و از حقوق بنده دو سال است که حدود ۴۰۰هزار تومان کم شده است.

بررسی اختصاص امتیازهای ویژه به گروه‌ها و جریان‌های خاص در گفت‌وگو با «هاشمی‌طبا»

یارانه مخفی مجلس به خودش

شکوفه حبیب‌زاده: زمانی که پرداخت یارانه‌های نقدی، دولت را گرفتار کرده و دچار کسری، شاید پرداخت «یارانه مخفی» به برخی گروه‌ها جالب توجه باشد؛ امری که متأسفانه گویا در تمامی دولت‌ها وجود داشته و تبدیل به سنت شده است؛ امری که به گفته هاشمی‌طبا پایه آن در بودجه‌ریزی کشور گذاشته می‌شود و در همانجاست که بخش‌هایی تنها بر یک روال سنتی از امتیازات و یارانه‌هایی برخوردار می‌شوند که شاید دریافت آن به این شکل قانونی به جای ایجاد شفافیت، حتی فساد ایجاد کند. مصطفی هاشمی‌طبا، وزیر صنایع در دولت‌های محمدجواد باهنر و میرحسین موسوی در گفت‌وگوی خود با «شرق» تأکید می‌کند همیشه پرداخت یارانه یا اعطای امتیاز ویژه از جیب عمومی به افراد یا بخش‌های خاص بوده و به همین دلیل هم هرگز بودجه‌های دولت‌ها شفاف نبوده است. او در بخشی از سخنان خود به قوانینی اشاره می‌کند که از سوی خود قانون‌گذاران در بهارستان، برای مجلس و شورای نگهبان استثنا قائل می‌شود. هاشمی‌طبا در این رابطه می‌گوید: «مجلس تصویب می‌کند که مجلس و شورای نگهبان از قانون محاسبات عمومی معاف هستند؛ یعنی قانون‌گذار، قانونی را که خودش وضع کرده برای خودش خوب نمی‌داند. این خودش نوعی یارانه قانونی است».

عکس: نوفه رستمی/شرق

کدام بخش از اقتصاد ما یارانه مخفی دریافت می‌کند؟

همیشه در اقتصاد ما موضوع یارانه به معنی پرداخت پول یا اعطای امتیاز از جیب عمومی به افراد خاص یا بخش‌های خاص بوده و در زمینه‌های مختلف هم این یارانه‌ها را داده‌ایم و به همین دلیل بودجه دولت هرگز شفاف نبوده است. اما وقتی شفافیت بودجه مشخص باشد، همه می‌دانند چه سهمی را از دولت می‌برند. وقتی یارانه‌ها به‌صورت مخفی باشد یا یارانه به معنی امتیاز ویژه‌ای به سازمان یا فردی داده شود، هیچ‌چیز شفاف نیست و نمی‌توان از نظر اقتصادی مراودات سالم و مشخصی داشت. مثلا در زمینه‌های تولیدی به دلیل اینکه قیمت‌های واقعی و تمام شده مشخص نمی‌شود، فروش محصول با قیمت‌های کمتر از قیمت تمام‌شده ممکن است اتفاق بیفتد و معلوم نمی‌شود درآمدها چقدر است. از سال‌های پیش برای حذف یارانه از طرف دولت و مجلس اقداماتی صورت گرفت، اما عملا نشان داده شد که علاوه بر اینکه قادر به ازبین‌بردن یارانه‌ها نبودند، بعضی اشکال یارانه مانند یارانه نقدی به مردم به صورت مستقیم پرداخت و باعث سنگینی بار دولت در زمینه پرداخت‌ها شد. به‌عنوان مثال در سنجش ضریب برابری ارزها با ریال ممکن است یارانه وجود داشته باشد. مثلا بعضی مواقع به‌خصوص در زمان جنگ ارز دونرخی و سه‌نرخی داشتیم و به بعضی گروه‌ها، ارزهای ارزان‌تر می‌دادند که موجب می‌شد قیمت تمام‌شده هر چیز به‌طور واقعی معلوم نباشد. مثلا در زمینه صنایع انرژی‌بر مثل سیمان و سرامیک، وقتی قیمت برق و سوخت برای این دسته از کارخانجات کمتر محاسبه می‌شود، این صنایع، قیمت تمام‌شده کالاهایشان را بر این اساس می‌سنجند و برای صادرات قیمت مشخصی را ارائه می‌دهند، در حالی که اگر به قیمت واقعی برسند، دولت می‌تواند تصمیم بگیرد برای چه سیستمی چقدر تشویق صادراتی در نظر بگیرد. وجود یارانه به‌خصوص در سال‌های اخیر که به مردم به صورت نقدی پرداخت شده، موجب نوعی بی‌عدالتی در جامعه شده؛ یعنی مشکل بزرگ این است که یارانه به رقم بالایی پرداخت می‌شود اما کسانی که مستحق و نیازمند دریافت یارانه به صورت نقد هستند، چیزی دریافت نمی‌کنند. از سؤال شما کمی دور می‌شویم اما باید بگویم در کشورمان تعدادی معلول، ازکارافتاده، زنان سرپرست خانوار و... داریم که وقتی به همه یارانه پرداخت می‌کنیم چون امکانات دولت بسیار محدود است، باعث می‌شود نتوانیم به آنها رسیدگی کنیم. در حالی که وظیفه دولت رسیدگی به بیماران، معلولان، افراد دارای نقص عضو و کسانی است که قادر به انجام کار نیستند. دلیلی ندارد کسانی که سلامت هستند و امکان کارکردن و زندگی با تحرک را دارند از دولت یارانه بگیرند و مردم ناتوان محروم باشند. بنابراین وقتی یارانه مخفی به سازمان و بخشی از کشور می‌دهیم، باز مورد استفاده عموم قرار می‌گیرد و از حق مظلومان و مستضعفان کم می‌شود. به‌طور مثال وقتی یارانه نان می‌دهید مشمول همه می‌شود، در حالی که اینجا نباید یارانه داد. یارانه را باید به کسانی داد که توان کسب درآمد در اجتماع را ندارند یا خرجشان بسیار بیشتر از درآمدشان است. مثلا وقتی به نان یا کالای خارجی برنج و شکر یارانه می‌دهید، همه از آن استفاده می‌کنند و یارانه را به کسانی که نیاز ندارند می‌پردازیم، در حالی که اگر این یارانه داده نشود و نیازمندان شناسایی شوند، می‌توان یارانه را مستقیم به آنها داد.

شما به صنایع نیز اشاره کردید. با این اوصاف با پرداخت یارانه به صنایع نیز مخالفید؟

به نظرم یارانه‌ای که به بخش صنعت احیانا به‌صورت مخفی هم داده می‌شود، چندان نباید مورد سرزنش باشد. شاید یکی از گروه‌هایی که مستحق چنین یارانه‌ای باشند، صنعت باشد. ضمن اینکه من با اصل این کار مخالفم؛ یعنی صنعت نباید یارانه بگیرد؛ چون صنعت یک بنگاه درآمد-هزینه است؛ یعنی باید بتواند طوری سیستم تولیدی و مدیریتش را تنظیم کند که درآمد و هزینه برایش سودآور باشد. وقتی هزینه‌های یک مؤسسه را کم می‌کنیم، مؤسسه فکر می‌کند با این هزینه کم‌سودآور است، درحالی که زیان‌آور است. شفافیت کار اینجا باعث می‌شود مؤسسات به وضعیت واقعی خودشان برسند و بتوانند با قیمت‌های رقابتی در بازار رقابت کنند. دولت باید تمام این یارانه‌ها را به نفع جامعه حذف کند و به کسانی که در محرومیت واقعی هستند، یارانه بپردازد. یکی از بخش‌هایی که دولت باید به آن یارانه بدهد، مراکز پژوهشی است. در حالی که الان مراکز پژوهش و تحقیق فقط هزینه‌های جاری و حقوق دریافت می‌کنند. بنابراین در مراکز تحقیقاتی خیلی محققان هستند که پروژه‌های تحقیقاتی دارند، اما امکان هزینه‌کردن را ندارند. در نتیجه هزینه‌های جاری داده می‌شود، اما اصل قضیه فراموش می‌شود. اینها نکاتی است که در ارائه یارانه باید لحاظ شود، هر کالایی که داده می‌شود، باید با قیمت اصلی باشد؛ اما کسانی که در محرومیت هستند یا مراکز تحقیقاتی، سهم خودشان را بگیرند تا باعث رشدشان شود.

همان‌طورکه اشاره کردید بخش‌هایی از اقتصاد هستند که از یارانه بهره می‌گیرند. نورچشمی‌ها در این زمینه کدام هستند؟

شاید کلمه نورچشمی خیلی مناسب نباشد. خیلی از کارهایی که دولت و مجلس می‌کنند روی اراده نیست، بلکه روی سنت است؛ یعنی سنت یارانه‌دهی به صنعت و بعضی مؤسسات از قبل بوده است. یکی از بخش‌هایی که از طرف دولت به آن کمک می‌شود، فدراسیون‌های ورزشی است. دولت به علت اینکه فدراسیون‌های ورزشی در امر قهرمانی و حضور برون‌مرزی فعال هستند، به آنها کمک می‌کند که همان یارانه است. یا یکی از مواردی که بسیار مشخص است، بخش حقوق‌بگیران دولت است. به‌ویژه در دولت‌های نهم و دهم، حقوق‌بگیران دولت به شدت افزایش پیدا کردند که تعداد آنها معادل نیاز کار موجود نیست. البته بخش‌هایی هستند که دائم مشغول به کار هستند، مثلا بیمارستان. اینکه می‌گویند کارمندان دو ساعت در روز کار می‌کنند، در بیمارستان‌ها این‌طور نیست، آنها نمی‌توانند نسبت به مراجعان بی‌تفاوت باشند. ولی بخش‌هایی در دولت نهم و دهم اضافه شدند که صرفا خدماتی است و ضرورتی به وجودشان نیست که مصداق یارانه است؛ یعنی دولت از جیب خودش به عده‌ای که کار مفید انجام نمی‌دهند حقوق می‌دهد؛ اما اگر گفته شود اشخاص خاصی هستند که از طرف دولت یارانه می‌گیرند، باور ندارم.

گروه‌های خاص چطور؟

آنچه در قانون بودجه به صراحت آمده شفاف است. وقتی در قانون بودجه افراد یا مؤسسات نام برده می‌شوند، مشخص است. همه اینها مؤسساتی هستند که از نظر قانونی ایجاد شده و موجه هستند؛ اما اینکه عدالت در پرداخت‌ها رعایت شده باشد، مورد تردید است.

برخی نهادها در دسته دریافت‌کنندگان یارانه مخفی نیستند؟

اینها نورچشمی نیستند، مؤسساتی هستند که وجود دارند، اما اختصاص بودجه به اینهاست که به صورت امر مخفی دیده می‌شود؛ مثلا مؤسسه الف و ب را داریم، برای مؤسسه الف یک‌میلیون تومان و مؤسسه ب دومیلیون تومان یارانه درنظر می‌گیرید. در این میزان است که یارانه مخفی دیده می‌شود؛ مثلا مجلس وقتی می‌خواهد بودجه تصویب کند، به‌نسبت تعداد کارمندان و کاری که انجام می‌دهند در مقایسه با سازمان مشابه دیگر، معمولا سهم بیشتری را درنظر می‌گیرند. چنین تفاوتی را خودشان بین سازمان‌های مختلف قائل می‌شوند. در این زمینه عوامل مختلفی دخیل هستند، دستورات بالای رئیس‌جمهور، نظرات کارشناسان سازمان برنامه، نفوذی که ممکن است بعضی رؤسای دستگاه‌ها در سازمان مدیریت یا مجلس داشته باشند، این‌ها در بالاوپایین‌کردن بودجه تأثیر دارد.

ادامه در صفحه ۱۵

گذر

گزارش تفریغ بودجه سال ۹۳ قرائت شد

● **خانه ملت:** رئیس دیوان محاسبات کل کشور گزارش تفریغ بودجه سال ۱۳۹۳ را در صحن علنی مجلس شورای اسلامی قرائت کرد.

امین‌حسین رحیمی در توضیح خلاصه‌ای از گزارش تفریغ بودجه ۹۳، گفت: بودجه کل سال ۹۳ از بعد منابع و مصارف بالغ بر ۸۰۳هزار میلیارد تومان بوده است که از این میزان منابع عمومی دولت ۲۱۱هزار میلیارد تومان، درآمدهای اختصاصی ۲۴هزار میلیارد تومان و منابع شرکت‌های دولتی، بانک‌ها و مؤسسات انتفاعی وابسته به دولت ۵۹۷هزار میلیارد تومان است.

او ادامه داد: طبق گزارش تفریغ بودجه سال ۹۳ منابع عمومی دولت به‌میزان ۱۷۸هزار میلیارد تومان معادل ۸۴ درصد بودجه و درآمدهای اختصاصی به‌میزان ۲۰ هزار میلیارد تومان معادل ۸۹ درصد بودجه مصوب و منابع شرکت‌های دولتی، بانک‌ها و مؤسسات انتفاعی وابسته به دولت به‌میزان ۷۷۰ هزار میلیارد تومان معادل ۱۲۲ درصد ارقام مصوب تحقق یافته است.

رئیس دیوان محاسبات کشور در ادامه تصریح کرد: بررسی روند سال‌های گذشته نشان می‌دهد بودجه مصوب کل کشور در سال‌های ۸۹ تا ۹۳، رشد متوسط سالانه ۲۴درصدی داشته است به‌طوری که از ۳۶۹ هزار میلیارد تومان در سال ۸۹ به رقمی بالغ بر ۸۰۳ هزار میلیارد تومان در سال ۹۳ رسیده است به‌عبارتی قانون بودجه کل کشور با رشدی معادل ۱۱۸ درصد، در پنج سال تقریبا بیش از دو برابر افزایش یافته، این در حالی است که باوجود افزایش سالانه بودجه شاهد رکود تورمی نسبتا مزمن در اقتصاد کشور بوده و توسعه و پیشرفت کشور به‌نسبت افزایش بودجه سنواتی اتفاق نیفتاده است.رحیمی در ادامه به توضیحاتی درباره تفریغ بودجه ۹۳ در حوزه نفت و گاز پرداخت و گفت: ارقام گزارش تفریغ بودجه نشان می‌دهد سهم منابع حاصل از صادرات نفت از منابع عمومی دولت در سال ۸۹ معادل ۴۷ درصد بوده که در اقدامی مناسب در سال ۹۳ به ۳۵ درصد رسیده است که اکنون در شرایط پساتحریم باید مراقبت کرد که رفع تحریم‌های ظالمانه موجب افزایش وابستگی بودجه به نفت نشود.